

2017-01-03

Dnr 500- 30624 -16

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Veronica Lindeberg
Tfn 010-22 41 462
veronica.lindeberg@lansstyrelsen.se

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se

Yttrande över ER 2016:16 Förslag till strategi för ökad användning av solex samt ER 2016:20 Förslag till heltäckande solexstatistik

Miljö- och energidepartementet har gett Länsstyrelsen i Skåne i uppdrag att till den 16 januari 2017 lämna synpunkter på ovan nämnda rapporter, förslag och åtgärder. Bilagor till ovan nämnda rapporter är fyra underlagsrapporter: ER2016:21 *Vad styr och bromsar solex i Sverige?* ER 2016:22 *Effekter i elsystemet från en ökad andel solex*, ER 2016:23 *Solceller i omvärlden samt Energimyndighetens forsknings- och innovationsstrategi för solexområdet*. Länsstyrelsen Skånes yttrande presenteras under respektive rapportrubrik ER 2016:16 samt ER 2016:20.

Sammanfattning

Länsstyrelsen Skåne tillstyrker förslagen ER 2016:16 *Förslag till strategi för ökad användning av solex* samt ER 2016:20 *Förslag till heltäckande solexstatistik* och ställer sig positiv till merparten av förslagen till åtgärderna i rapporterna.

Energimyndigheten tar i rapporterna ett helhetsgrepp på de styrmedel, regler och villkor som behövs för en fortsatt stark utbyggnad av solceller. Målbilden är ambitiös och den åtföljs av en grov tidplan med faser för utbyggnad och genomförande av åtgärder. En tydlig bild av en tänkbar utveckling av solceller i energisystemet framgår i rapporten.

Länsstyrelsen vill lyfta fram följande viktiga punkter i sitt yttrande:

- Rapport ER 2016:16 bör kompletteras med hur stor del av Sveriges elmix som behöver utgöras av solex för att skapa ett nationellt hållbart energisystem. Det bör även anges i vilken utbyggnadstakt detta ska ske för att uppsatta nationella och globala energi- och klimatmål ska kunna nås.
- Åtgärdsförslagen måste förtydligas och kompletteras.

- Åtgärdsförslagen som rör skattereduktion för produktion av solex samt förändring i dagens befintliga investeringsstöd måste så långt det går kompletteras med en tidsangivelse. För att kunna genomföra en heltäckande investeringskalkyl måste investerare veta antal år de erhåller skattereduktionen, samt omfattningen av denna. De måste även få ett snabbt svar på storleken på investeringsstöd, samt datum då stödet betalas ut.
- Sverige har under flera år subventionerat (och subventionerar) användandet av fossila bränslen, istället borde användning/produktion av förnybar energi gynnas. Vill Sveriges regering arbeta för en hållbar utveckling går det inte att även fortsättningsvis stödja användandet av fossil energi.
- Om Energi- och klimatrådgivare ska kunna nyttjas framgångsrikt i arbetet med att informera allmänheten om solenergi och solceller måste deras årliga anslag öka.

Länsstyrelsen i Skånes ställningstagande till Förslag till strategi för ökad användning av solex, ER 2016:16

Generell kritik mot ER 2016:16 är att Energimyndigheten i de gjorda bedömningarna, målbilderna, åtgärdsförslagen mm utgått från ett system likvärdigt med dagens system. Önskvärt vore om myndigheten kompletterat den framtagna rapporten med scenarier framtagna med utgång i ett hållbart samhälle för att på så vis ge en tydlig bild över solenergins roll i ett hållbart Sverige där uppsatta klimat- och energimål är uppfyllda.

Det vore smakfullt om åtgärder, mål och strategier var formade för att bidra till denna hållbara samhällsutveckling. Istället är de framtagna förslagen, målen och åtgärderna i stort begränsade till vad som är rimligt att uppnå och genomföra utifrån dagens förutsättningar och system.

• Solelmål för Sverige

Länsstyrelsen i Skåne stödjer förslaget om ett långsiktigt mål för ökad användning av el från solceller i Sverige. Nationella energimål styr utvecklingen mot en hållbar utveckling. Det är av stor vikt att målen är ambitiöst satta och att de visar vägen till ett hållbart energisystem och ett hållbart samhälle. Fastställande av nationellt solelsmål kommer troligen stimulera framtagandet av regionala och kommunala solelsmål, vilket i sin tur kommer öka och gynna produktionen av solex i Sverige.

Rapporten ger förslag på åtgärder för att öka produktion av solex i Sverige med 5-10% till år 2040. Målförslaget är ambitiöst och föreslår en kraftig ökning av el producerad av sol jämfört med dagens läge. Förslaget utgår dock från dagens system i

form av elnätets kapacitet, teknikutveckling, stödsystem, marknadsutveckling istället för att utgå från ett hållbarhetsperspektiv. Målet borde visa soledens del i en hållbar elmix, istället för att visa hur stor del av elmixen som troligen kan utgöras av soled ett visst givet årtal. Genom att sätta mål utifrån ett hållbarhetsperspektiv hellre än från ett marknads- och teknikperspektiv, blir det tydligt hur mycket arbete som kvarstår för att skapa ett hållbart samhälle.

Solelsmålet bör även bli en del av övriga nationella miljömål.

- **Ett hållbart svenskt elsystem**

Länstyrelsen anser att nationella mål och utveckling av Sveriges elsystem ska utformas med ett hållbarhetsperspektiv och inte utifrån vad befintligt system och strukturer klarar av. Är elsystemet den begränsade faktorn för att nå en hållbar elmix måste de förslag och åtgärder som arbetas fram bidra till en förändring av systemet.

Länstyrelsen ställer sig positiv till förslaget om en ny utredning över vilka effekter i elnätet som kan uppkomma vid en stor utbyggnad av solceller. Sveriges elnät bör utformas så att även mikroproducenter kan anslutas till nätet.

- **Förslag till åtgärder**

Formulering av åtgärder

Energimyndigheten föreslår en del nya styrmedel samt förändringar i befintliga styrmedel. Tillsammans kommer föreslagna förändringar att ge goda villkor för solceller. Helhetsgreppet som Energimyndigheten tar i sin rapport är lovvärd, men åtgärderna är mycket generellt formulerade. Åtgärderna borde vara mer specifikt och tydligt formulerade med tid för genomförande, förväntat mätbart resultat av åtgärden, vem som är ansvarig för åtgärden osv. Det saknas även ett tydliggörande om huruvida åtgärderna verkligen kommer leda till att målet om en solelproduktion på 5-10% av Sveriges elproduktion till år 2040 kommer nås. Det saknas även en presentation av vilka extraåtgärder som ska genomföras om det vid nedslagsåren uppdragas att det föreslagna åtgärdspaketet inte bidrar till önskad utveckling.

I rapporten diskuteras solcellernas begränsning i elproduktion vintertid och vindkraft nämns som det förnybara energislag som delvis kan "täcka upp" för solkraften under vinterhalvåret. Fokus i åtgärden är att täcka upp det elbehov som finns i Sverige under vinterhalvåret, åtgärden tar inte upp det faktum att elanvändningen behöver minskas som ett led i att göra solenergin mer användbar även vintertid. Åtgärden bör på något sätt kopplas samman med en effektivare elanvändning.

Plan och bygglagen

Länstyrelsen stödjer förslaget om en övergripande genomgång av plan- och bygglagen med syfte att förtydliga när bygglov krävs/inte krävs för uppsättning av

solceller. Detta kommer förenkla för de som vill satsa på solceller och ge en tydligare bild av bygglovsförfarandet för andra intresserade.

I Skåne sker det redan ett kunskapsutbyte mellan kommuner gällande vilka solcellsprojekt som omfattas av bygglov. Länsstyrelsen Skåne tror dock inte att samla underlag från alla kommuner och sen sprida det är den mest effektiva metoden för likriktning i detta sammanhang. Istället ser Länsstyrelsen Skåne gärna att det kommer enhetliga direktiv från exempelvis Boverket.

Skattereduktion för produktion av sol

Länsstyrelsen stödjer förslaget om att energiskatt på egenanvänd solcell ska gälla per anläggning istället för respektive anläggningsägare. En sådan förändring skulle kunna leda till en ökad investeringsgrad av solceller hos organisationer, företag och kommuner.

Åtgärdsförslagen som rör skattereduktion och andra ekonomiska stödsystem bör kompletteras med varaktighet för stöden. Stöden bör utformas långsiktigt för att även ge en långsiktig effekt.

Gällande den föreslagna skattereduktionen för solcellsproducenter - En solcellsägare måste få en tydlighet i hur länge de kan räkna med att få skattereduktionen för att kunna göra rättvisande investeringskalkyler. Osäkerhet i skattereduktionens långsiktighet kan bidra till utebliven investering eller till att investerare drabbas av försämrad eller utebliven lönsamhet för sin solcellsanläggning.

Både stöd för kostnader och intäkter påverkar investeringskalkylen för solceller. Det saknas även en tydlighet i vilka kombinationsalternativ som Energimyndigheten föreslår samt vilka konsekvenser det innebär i de olika investeringskalkylerna.

Sverige har under flera år subventionerat (och subventionerar) användandet av fossila bränslen, istället borde användning/produktion av förnybar energi gynnas. Vill Sveriges regering arbeta för en hållbar utveckling går det inte att även fortsättningsvis stödja användandet av fossil energi. Det behövs en kartläggning och analys på vilket sätt de fossila bränslena subventioneras.

SolROT och solcellstöd

Åtgärdsförslaget om att ersätta dagens stöd för solceller till privatpersoner med ett förhöjt solROT avdrag stöds av Länsstyrelsen. Syftet med åtgärden är att korta ner långa handläggningstider kopplat till dagens stöd genom att frånta privatpersoner möjligheten att kunna söka stödet. Istället ska solcellstödet användas till större och mer kommersiella anläggningar medan mindre anläggningar får stöd via sol ROT avdrag. Förslaget kan bidra till att förkorta handläggningstider och öka investering i nya solceller. En stor fördel med solROT vore att det skulle bli enklare och snabbare

för villaägare att ta del av stödet till skillnad från dagens stödsystem där sökanden kan få vänta över ett år på besked.

Osäkerheten om huruvida ekonomiska stöd kan beviljas är mer negativt för investerare än väntetiden på själva utbetalningen, därför bör stödet reformeras så att det blir möjligt att få snabbare beslut, även om väntetiden för utbetalning är lång. Ett tydligt förhandsbesked skulle göra det möjligt för många privatpersoner att genomföra den planerade investeringen snabbare.

Medelbristen i stödet till solceller har för Skånes del medfört att det har tagit ca 2 år från en ansökan inkommer till vi har kunnat fatta beslut om beviljande. Kötiderna har medfört att många projekt senarelags. Det är också troligt att köerna orsakat att projekt aldrig genomförts. För att stödet ska fungera som en stark stimulans bör det finnas medel för att kunna godkänna de stödberättigade ansökningar som inkommer.

För att kunna öka utbyggnadstakten av solceller vore det positivt att öppna upp stödet för utbyggnadsprojekt. Det är inte helt ovanligt att sökande initialt vill göra ett mindre solcellsprojekt för att sedan ge sig på en större anläggning på samma huskropp.

Energi- och klimatrådgivare och solenergi

Länsstyrelsen ställer sig positiv till förslaget att utbilda Sveriges Energi- och klimatrådgivare inom solenergiområdet samt att dessa ges i uppdrag att sprida information om solenergi. Dock har anslagen till Energi- och klimatrådgivarna minskat det senaste året, vilket lett till att rådgivarna har svårigheter att genomföra uppdraget. Förändringen har lett till att stora kommuner får högre anslag än mindre kommuner, där flera mindre kommuner får anslag som räcker till 1-2 dagar arbetstid per vecka. Det finns således en stor begränsning i hur mycket arbete som kan läggas på rådgivarna utan att ge dem ytterligare anslag.

Energirådgivarna är en stor tillgång när det kommer till regionalt och kommunalt klimat- och energiarbete och i vissa kommuner är de den enda arbetsresursen som finns inom området. Länsstyrelsen föreslår ett utöka anslag till Energirådgivarna så att dessa även fortsättningsvis kan bedriva verksamhet och genomföra informationssatsningar om solenergi.

- **Övriga åtgärder**

Information och kunskapsbörjning

En solcellsanläggning i Sverige bör vara robust och klara lång tid ute i nordiskt klimat. Många beslut om val av panel är antagligen baserade på pris per kW. Konsumentens möjlighet att fatta väl underbyggda beslut inför köp av solcellsanläggning bör stärkas. Det kan göras genom framtagande av lättillgänglig och opartisk information till konsumenten av vad som är relevant att kontrollera på

panelerna. Det kan t.ex. gälla risker i konstruktionen (ram, lödningar, anslutningar m.m.)

Långivare bromsar utvecklingen av solenergi?

Länsstyrelsen i Skåne har tagit fram rapporten ” Finansiering av solcellsinstallationer, en handledning (rap nr 2014:21)”, i vilken banker och andra långivare identifieras som ytterligare faktorer som påverkar installationsakten för solceller. Okunskap om tekniken gör vissa banker osäkra på att ge lån till nya solcellsinvesteringar. Länsstyrelsen rekommenderar Energimyndigheten att undersöka vidare om även långivare kan vara en faktor som begränsar utbyggnaden av solceller i Sverige.

Länsstyrelsen i Skånes ställningstagande till Förslag till heltäckande soletstatistik, ER 2016:20

Länsstyrelsen stödjer förslaget om användning av olika metoder för insamling av soletstatistik. Det finns ett behov av tillförlitlig och lättillgänglig soletstatistik för uppföljning av regionala och kommunala klimat- och energimål. En årlig nationell uppföljning kommer sätta mer fokus på energi från solen vilken kan bidra till att mer solceller installeras.

Länsstyrelsen ställer sig också positiv till förslaget att samla information om solenergi, hur ansökan om stöd och skattelättnad går till, kalkylmallar osv på en webbsida. En enklare administration för konsumenten samt lättillgänglig information kan bidra till att fler solceller installeras.

Detta yttrande har beslutats av miljöstrategisk chef Jeanette Schlaucher. Föredragande var Veronica Lindeberg, Miljöstrategiska enheten.

Jeanette Schlaucher

Veronica Lindeberg